

Nämndkontor Barn och
utbildning

Genusskillnader i skolresultat

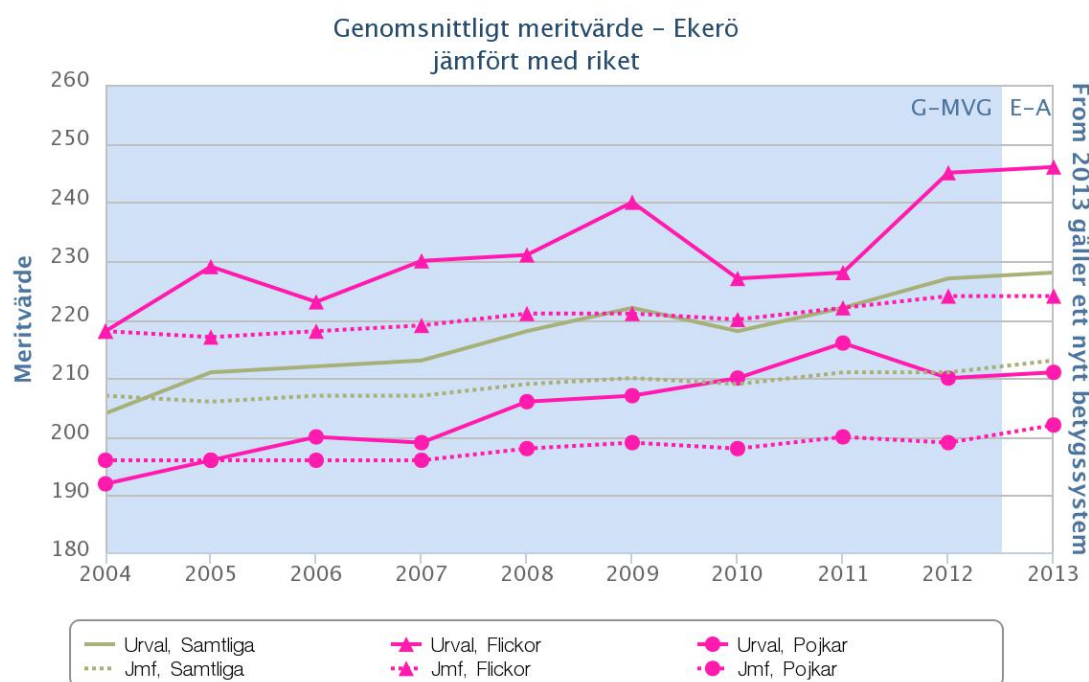
Inledning

Resultat från nationella prov och i betyg redovisas i barn och utbildningsnämnden regelbundet och i den takt som jämförelsematerial publiceras på t.ex. Skolverkets hemsida och i SKL: öppna jämförelser.

I december 2012 då jämförande resultat för riket hade publicerat gjordes en sådan redovisning i nämnden. Resultaten i grundskolans år 9 mätt i genomsnittligt meritvärde hade ökat jämfört med riket, även andelen elever som når behörighet till gymnasiet var högt liksom andelen elever med minst godkänt i alla ämnen. Så långt en positiv bild. Samtidigt hade skillnaderna i meritvärden mellan pojkar och flickor har ökat markant. Trenden från 2 tidigare år, som gått mot en minskande skillnad mellan könen, hade brutits och pojkarna nådde ett betydligt lägre resultat.

Mot den bakgrunden gav nämnden nämndkontoret i uppdrag att utreda orsaker till trendbrottet med pojkars försämrade skolresultat och att utarbeta strategier för att utjämna skillnaderna mellan pojkars och flickors betyg och måluppfyllelse.

Måluppfyllelse i meritvärde och nationella prov

Grafen ovan visar det genomsnittliga meritvärdet i Ekerö kommun jämfört med riket över en 10 årsperiod.

Den heldragna linjen utan markeringar visar resultatet för pojkar och flickor. Den kan jämföras med den prickade linjen utan markeringar som visar riket. Under de senaste 10 åren har Ekerö gått från ett meritvärde lägre än genomsnittet för riket till ett meritvärde betydligt över.

När det gäller utvecklingen för pojkar visar den en positiv utveckling med relativt små variationer. Meritvärdesutvecklingen för flickor är betydligt mer ojämn. Mellan åren 2004 och 2009 visar kurvan för flickor i Ekerö en ökning som är något starkare än pojkarnas men skillnaderna i genomsnittligt meritvärde mellan pojkar och flickor är ungefär detsamma. 2010 sker dock en märkbar förändring. Flickornas meritvärde sjunker kraftigt medan pojkarnas fortsätter att öka. 2011 års meritvärde för flickorna ligger kvar på samma nivå och pojkarnas resultat fortsätter att stiga. 2012 vänder det. Flickornas meritvärde stiger kraftigt och pojkarnas sjunker och 2013 ligger resultaten kvar på samma nivåer.

2012 uppmärksammades förändringen och den kunde då tolkas som ett trendbrott. Sett i ljuset av att ytterligare ett år gått är den tolkningen inte längre lika självklar. Den mest märkbara avvikelsen är flickors jämförelsevis låga meritvärden under två år. Skillnaderna i genomsnittligt meritvärde mellan könen har ökat något men inte så dramatiskt som den syntes 2012.

Orsaker till dessa könsskillnader har sannolikt många delförklaringar. En historisk förklaring kan finnas i att de här skillnaderna har funnits under lång tid och kan spåras i skillnader i mognadstakt mellan pojkar och flickor, liksom skillnader i attityder till skolan och studier, skillnader i bemötande och förväntningar från pedagoger och övriga vuxna m.m. Mot det ska ställas skolans uppdrag att överbrygga sådana skillnader och alla elevers rätt att nå kunskapsmålen i alla ämnen.

Skillnader i ämnesbetyg

En förenklad jämförelse av andelen ekeröelever i år 9 som inte når godkänt i ämnena engelska, matematik och svenska mellan läsåret 2007/08 och 2012/13 visar att det är färre flickor än pojkar. Störst är dock skillnaden i svenska där i stor sett alla flickor når minst godkänt.

	andel ej G 2008		andel betyg F 2013	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor
Engelska	3,3	3,8	4,4	3,4
Matematik	4,4	3,8	5,2	4,2
Svenska	5,5	1,6	3,8	0,1

Skillnader i resultat från nationella prov

Provresultaten från nationella prov i år 6 och år 9 under läsåret 2012/13 visar på samma bild. Skillnaderna mellan könen i ämnena engelska och matematik är små, medan det är tydliga skillnader svenska. I tabellerna nedan som visar andelen med lägst provbetyg E i nationella prov i år 6 och 9 jämfört med riket är det brister i pojkars skriftliga förmåga som sticker ut. Resultat som väl stämmer överens med Ekeröelevers betygsresultat ovan.

andel med minst provbetyg E i nat. prov i svenska 2013				
	år 6 elever <i>Ekerö</i>		år 6 elever <i>riket</i>	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor
provbetyg	94,4	100	93	97,6
muntligt	100	100	95,5	98,2
läsförstå	89,8	100	91,2	96,2
skriftligt	77,4	89,3	83	93,9

andel med minst provbetyg E i nat. prov i svenska 2013				
	år 9 elever <i>Ekerö</i>		år 9 elever <i>riket</i>	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor
provbetyg	100	100	94	98,5
muntligt	100	100	96,3	98,4
läsförstå	93,5	100	88,5	96,1
skriftligt	85,6	100	85,6	95,5

Några pågående aktiviteter

Sedan många år pågår ett arbete främst i förskoleklass och de lägre grundskoleåren för att stärka läs- och skrivutvecklingen. Det handlar bl.a. annat om metodiskt arbete med Bornholmsmodellen för att stärka den fonologiska förmågan samt tester och prov av läsförmåga. Ambitionerna

uttrycks i nämndens mål om att läsförmågan ska vara god. En läsutvecklingsplan har också tagits fram.

I alla Ekerös skolor finns skolbibliotek som har bemanning av utbildade skolbibliotekarier.

Inom ramen för Ekerö resursteam finns både ett Språkotek och Skoldatatek som erbjuder stöd till elever i deras språkutveckling liksom handledning åt pedagoger.

Inom de kommunala skolorna pågår ett utvecklingsarbete för att stärka det kollegiala lärandet. Metoden för det är s.k. learning study.

Vid alla grundskolor i kommunen bedrivs utveckling av användning av IT i undervisning.

Ett antal lärare deltar i den statliga satsningen, lärarlyftet. I det nu aktuella lärarlyftet syftar det till att lärare ska på full kompetens och behörighet.

Den nu gällande skollagen betonar alla elevers rätt till undervisning i den skolmiljö man befinner sig i. För att möta elevernas behov i den reguljära skolmiljön bedrivs kompetensutveckling.

Förslag

Skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat i grundskolan är större i Ekerö jämfört med riket även om både pojkar och flickor når högre resultat än genomsnittet för eleverna i riket. Trenden är också att skillnaderna mellan könen ökar något. För att vända en sådan utveckling krävs insatser som är väl underbyggda i analys och forskning. Det kräver också att verksamheterna tar del av goda exempel på andra håll. Samtidigt behöver direkta insatser göras parallellt.

- Skillnaderna mellan pojkar och flickor kan ses tidigt i skolan. Det visar de tester och prov som görs från förskoleklass och uppåt. Det indikerar att arbete med språkutvecklingen behöver fortsatt fokus i förskolan och då särskilt med avseende på genus.
- I förskoleklass och i de tidiga skolåren behöver en analys av lästestresultaten göras för att läggas till grund för en reviderad läsutvecklingsplan. Den föreslås utarbeta inom den kommunala produktionen i samråd med nämndkontoret.

- I den förenklade analysen av provresultat i svenska som redovisas ovan indikeras att det främst är pojkar som brister i skriftlig förmåga. Den kommunala produktionen ges i uppdrag att analysera och vidta åtgärder för att utveckla pojkars skriftliga förmåga i svenska
- Inom ramen för den statliga satsningen på förstelärare kommer antalet förstelärare att uppgå till drygt 30 läsåret 2014/15. Nämndkontoret utgår från att de uppdrag som dessa ges kommer att fokusera på skillnaderna i skolresultat mellan pojkar och flickor.
- I kommande uppföljningar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kommer särskild vikt läggas vid pojkars och flickors resultat och vilka insatser som görs för att höja pojkars resultat nivå parallellt med att flickors goda resultatutveckling inte riskeras.

Anders Anagrius

Nämndansvarig